

Архивски број: 08-557/8

Датум: 30-09-2026

Постапувајќи по претставка бр. 08-557, поднесена од -----против -----
--- в.д. директорка на -----за заштита од дискриминација врз
основа на политичко уверување, образование и личен и општествен статус, во областа
на работата и работните односи, Комисијата за спречување и заштита од
дискриминација, врз основа на член 21 став 1 точка 14 и член 27 став 1 од Законот за
спречување и заштита од дискриминација („Службен весник на Република Северна
Македонија“ бр. 258/2020), го донесе следното

МИСЛЕЊЕ

НЕ СЕ УТВРДУВА ДИСКРИМИНАЦИЈА врз основа на политичко уверување,
образование и личен и општествен статус, во областа на работата и работните односи од
страна на -----, в.д. директорка на -----, кон -----.

НЕ СЕ УТВРДУВА ВОЗНЕМИРУВАЊЕ врз основа на политичко уверување, образование
и личен и општествен статус, во областа на работата и работните односи од страна на ---
-----, в.д. директорка на -----, кон -----.

НЕ СЕ УТВРДУВА ВИКТИМИЗАЦИЈА врз основа на политичко уверување, образование
и личен и општествен статус, во областа на работата и работните односи од страна на ---
-----, в.д. директорка на -----, кон -----.

Образложение

До Комисијата за спречување и заштита од дискриминација беше поднесена претставка
од ----- против -----, в.д. директорка на -----.
Подносителката наведува дека по престанокот на нејзината функција директор била
изложена на континуиран нееднаков, селективен, понижувачки и вознемирувачки
третман, кој го поврзува со политичкото уверување, образованието и личниот и
општествениот статус, како и со користењето законски средства за заштита на
нејзините права. Во претставката наведува дека по предавањето на функцијата била
упатена да држи настава како замена, а потоа во краток временски период била
распоредена во прво одделение и во дневен престој. Смета дека ваквите распоредувања
не соодветствувале на нејзиното образование како дипломиран педагог и на нејзиното
претходно работно искуство како одделенски наставник и директор. Посочува и дека
поднела приговор до Училишниот одбор, кој бил уважен, но според нејзините наводи
одлуката не била спроведена на ист начин како во случај на друга вработена.

Во претставката се наведува и дека била исклучена од службена Вибер група, не добивала информации за состаноци, обуки, полуматурски активности и екскурзии, не била вклучена во тимови и комисии, како и дека кон неа биле упатувани коментари со кои се нарушувале нејзиното достоинство и професионален углед. Подносителката дополнително наведува сознанија дека била следена и фотографирана, дека на други вработени им се сугерирало да не комуницираат со неа и дека била претставувана како лице кое постојано поднесува пријави и создава проблеми.

Во дополнувањето на претставката подносителката појаснува дека четири години ја извршувала функцијата директор во период кога локалната власт била предводена од друга политичка партија. По промената на локалната власт, според нејзините наводи, започнале притисоци да поднесе оставка, по што таа ја поднела оставката доброволно еден месец однапред. Смета дека временската поврзаност меѓу промената на локалната власт, престанокот на нејзината функција и последователниот третман создава сомнение дека неповолното постапување било поврзано со политичките околности.

Комисијата, согласно член 24 став 7 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, ја достави претставката на произнесување до -----.

Во произнесувањето, ----- во целост ги оспорува наводите за дискриминација. Таа наведува дека распоредувањето на подносителката било извршено согласно Законот за основното образование, актот за систематизација и реалните организациски потреби на училиштето, дека се работело за хоризонтално распоредување без намалување на нивото на работното место и без финансиски импликации по платата. Наведува и дека по јавување на неодложна потреба биле донесувани решенија со цел непречено одвивање на наставниот процес.

Во однос на наводите за повреда на права од работен однос, во произнесувањето се посочува дека по пријави на подносителката постапувале Државниот инспекторат за труд и Државниот просветен инспекторат и дека во извршените вонредни инспекциски надзори не биле констатирани неправилности. Дополнително, училиштето формирало Комисија за заштита од вознемирување на работното место, која по разгледување на наводите ја запрела постапката поради тоа што не утврдила неправилности.

Во однос на службената комуникација, во произнесувањето наведува дека општите и административните информации за колективот се истакнувале на огласна табла, а подносителката била член на две Вибер групи поврзани со нејзиното работно место во дневен престој. Невклучувањето во групата за наставнички совет, според произнесувањето, било организациска одлука поврзана со видот на прашањата што се разгледувале во таа група. Се оспоруваат и наводите дека подносителката била исклучувана од сите активности, при што се доставени фотодокументација и решенија за нејзино учество на училишни и проектни активности.

Во однос на политичкото уверување, ----- наведува дека подносителката и по престанокот на директорската функција била вклучена во активности на училиштето, вклучително и мобилност во рамки на програмата Еразмус+, и дека не била третирана неповолно поради политичка припадност или уверување. Таа дополнително наведува

дека во Вибер комуникацијата подносителката слободно изнесувала ставови и поставувала прашања, на кои било одговорано во професионална рамка.

Во прилог кон поднесокот за произнесување беа доставени следните докази:

- Записник ИП1 бр----- од Државен инспекторат за труд;
- Записник ИП1 бр----- од Државен простевен инспекторат;
- Записник бр-----;
- Фотодокументација од патрон празник;
- Фотодокументација од полуматурска забава;
- Решение бр. ----- од директор на -----;
- Известување до сите вработени -----;
- Принт скрин од Viber комуникација во групата Домашно.

Согласно член 5 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, се забранува секоја дискриминација врз основа на раса, боја на кожа, потекло национална или етничка припадност, пол, род, сексуална ориентација, родов идентитет, припадност на маргинализирана група, јазик, државјанство, социјално потекло, образование, религија или верско уверување, политичко уверување, друго уверување, попреченост, возраст, семејна или брачна состојба, имотен статус, здравствена состојба, лично својство и општествен статус или која било друга основа.

Дискриминација согласно член 6 од истиот Закон е секое разликување, исклучување, ограничување или давање првенство што се заснова на дискриминаторска основа, со сторување или не сторување, што имаат за цел или резултат спречување, ограничување, признавање, уживање или остварување на правата и слободите на одредено лице или група на еднаква основа со други.

Комплементарно, директна дискриминација, согласно член 8 став 1 од Законот, постои кога со едно лице или со група се постапува, се постапувало или би се постапувало понеповолно во однос на друго лице или група во фактичка или можна споредлива или слична ситуација, врз дискриминаторска основа.

Согласно член 10 став 1 од истиот закон, вознемирувањето претставува несакано постапување кон лице или група лица врз дискриминаторски основи што има за цел или последица, повреда на достоинството или создавање на заканувачка, непријателска, понижувачка или застрашувачка средина, пристап или практика.

Виктимизација, согласно член 11 од Законот, претставува трпење на штетни последици од страна на лице поради преземање дејства за заштита од дискриминација, односно пријавило дискриминација, почнало постапка за заштита од дискриминација, сведочело во текот на постапката или на друг начин учествувало во постапка за заштита од дискриминација.

Согласно член 26 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, согласно кој подносителот на претставката кој тврди дека во согласност со одредбите на овој закон е сторена дискриминација е должен да ги изнесе сите факти што го прават тврдењето веројатно. Доколку Комисијата утврди дека тврдењето е веројатно, тогаш товарот на докажување преминува на лицето против кое е поднесена претставката.

Комисијата ценејќи ги подеднакво изнесените факти и околности во претставката и наводите во изјаснувањето на-----, в.д. директорка на-----, заедно со прилозите кон истите, утврди дека врз подносителката не е сторена дискриминација. Фактичката состојба, Комисијата ја утврди без да го префрли товарот на докажување на потенцијалниот дискриминатор, од причини што тврдењата во претставката не беа сторени за веројатни од страна на подносителката. Имено, за да постои дискриминација првенствено треба да се утврди постоење на фактичка состојба во која едно лице или група на лица е во нееднаков третман или кон него или нив се постапувало, се постапува или би се постапувало понеповолно во однос на друго лице или група лица. Следствено на тоа, се утврдува и каузалната врска на таквиот нееднаков третман или постапување со определена дискриминаторска основа, односно дека определените дејствија на сторителот на дискриминација се мотивирани или пак причината за истите почива врз некоја од заштитените карактеристики како што се боја на кожа, раса, пол, верско уверување, возраст, етничка припадност, политичко уверување итн. Односно, лицето или групата на лица кои трпат дискриминација, врз основа на заштитната карактеристика која ја поседуваат треба да се издвојуваат од лицето или групата на лица со кои се споредуваат, а доколку заштитната карактеристика ја споделуваат двете лица или групи на лица отсуствува споредлива ситуација. Дополнително, се утврдува и објективната оправданост на спорните дејствија за кои се тврди дека се дискриминаторски. Во однос на постоење на вознемирување се ценат спорните дејствија во смисла на нивна каузалност со одреден дискриминаторски основ, а кај виктимизацијата се цени поврзаноста на одредени дејствија со претходна фактичка состојба на утврдена дискриминација, односно преземени дејствија на потенцијалната жртва за нејзина заштита од дискриминација.

Имајќи го во предвид наведеното, Комисијата од изнесените факти и околности на двете страни во постапката, не најде постоење на релевантен дискриминаторски основ и постоење на релевантна споредлива ситуација, ниту пак причинско последична поврзаност на истакнатите дејствија со наведените дискриминаторски основи од страна на подносителката, а следствено на неутврдените дискриминаторски постапувања, не се увидува ниту постоење на виктимизација. Во отсуство на такви факти, не може да стане збор за сторена дискриминација во согласност со членот 5, а во врска со членот 6 и членот 8 став 1, како и членот 10 став 1 и членот 11 од Законот за спречување и заштита од дискриминација. Ова од причини што, Комисијата при одлучувањето увиде дека од фактите произлегува дека меѓу подносителката и раководството на училиштето постои одредена кореспонденција во смисла на несогласување во однос на распоредувањето, комуникацијата, учеството во одделни активности и начинот на раководење. Меѓутоа, таквите наводи на подносителката, во претставката се воопштено и недоволно

поткрепено наведени, за да истите Комисијата ги цени за веројатни при одлучување за префрлање на товар на докажување. Дотолку што, спротивно на тврдењата на подносителката, в.д. директорката ----- истакнува факти кои укажуваат на тоа дека подносителката била вклучена во активности поврзани со патрониот празник на училиштето, полуматурска прослава, истата била упатена на службено патување во рамки на проект од ЕРАЗМУС+, во рамки на друг проект била упатена на едукативен панел, истата е дел од одредени VIBER групи, како и дека известувањата за сите активности редовно се објавуваат на огласната табла на училиштето, преку која рамноправно се информираат сите вработени во училиштето.

Комплементарно на тоа, а во однос на **виктимизацијата**, Комисијата поаѓа од тоа дека заштитата од виктимизација се однесува на неповолен третман како последица на преземени дејствија за заштита од дискриминација, односно пријавување, сведочење или учество во постапка за заштита од дискриминација. Подносителката наведува дека по нејзините претставки третманот кон неа се влошил. Сепак, од приложените материјали не се утврдува доволно конкретна причинска врска меѓу користењето на механизмите за заштита од дискриминација и конкретните последователни дејствија. Самата временска последователност, без дополнителни факти што укажуваат на одмазднички мотив, не е доволна за утврдување виктимизација.

Во однос на **товарот на докажување**, согласно член 26 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, подносителот на претставката има обврска да изнесе факти од кои може да се направи веројатно дека е сторена дискриминација. Доколку подносителот ја направи дискриминацијата веројатна, товарот на докажување преминува на лицето против кое е поднесена претставката, кое треба да докаже дека не постапило дискриминаторски.

Во конкретниот случај, Комисијата оцени дека подносителката изнела наводи кои укажуваат на незадоволство од организацијата на работата, распоредувањето на работните задачи и меѓучовечките односи во училиштето, но не доставила доволно факти од кои може да се направи веројатно дека ваквото постапување било преземено токму поради нејзиното политичко уверување, образование или личен и општествен статус. Самото постоење на незадоволство од работната организација, комуникацијата со раководството или распределбата на задолженијата не е доволно за утврдување дискриминација, доколку не постои јасна **причинско-последична врска помеѓу постапувањето и некоја од заштитените дискриминаторски основи**.

Комисијата исто така утврди дека подносителката не посочи конкретно **лице или група лица кои се наоѓале во иста или споредлива положба со неа**, а биле поповолно третирали во однос на распоредувањето, учеството во активности, пристапот до информации, членувањето во комисии, тимови или Viber групи. За да се утврди директна дискриминација, потребно е да се покаже дека едно лице било ставено во понеповолна положба во споредба со друго лице во иста или слична ситуација, и дека таквата разлика во третманот е поврзана со заштитена дискриминаторска основа. Во конкретниот предмет, од доказите не произлегува дека друго лице со ист или споредлив работен статус, исти или споредливи работни задачи и исти релевантни околности било

третирано поповолно поради тоа што нема одредено политичко уверување, образование или личен и општествен статус како подносителката. Поради тоа, Комисијата оцени дека не е исполнет еден од основните елементи за утврдување дискриминаторски третман.

Во однос на наводите за распоредување на подносителката во продолжен престој и во прво одделение, Комисијата ги ценеше доставените решенија, известувања и други документи поврзани со организацијата на наставниот процес. Од доказите произлегува дека распоредувањата биле извршени во рамки на организациските потреби на училиштето и воспитно-образовниот процес. Комисијата утврди дека станува збор за хоризонтални распоредувања, без намалување на платата, без губење на стекнати права од работен однос и без формално или суштинско деградирање на професионалниот статус на подносителката. Фактот што подносителката претходно извршувала функција директорка на училиштето, сам по себе не значи дека секое понатамошно распоредување на наставни или други работни задачи претставува деградација или дискриминација. По завршување на мандатот, работодавачот има обврска да ја организира работата согласно потребите на училиштето, бројот на ученици, наставниот план, кадровските можности и законските обврски во образовниот процес. Оттука, Комисијата оцени дека од доставените докази не произлегува дека распоредувањето било преземено со цел подносителката да биде ставена во понеповолна положба поради политичко уверување, образование или личен и општествен статус. Напротив, доказите укажуваат дека станува збор за организациско постапување во рамки на работниот процес. Самото несогласување на подносителката со конкретното распоредување или нејзиното субјективно чувство дека е ставена во понеповолна положба не е доволно за утврдување дискриминација, доколку не е докажано дека причината за таквото распоредување е некоја од заштитените дискриминаторски основи.

Комисијата ги зема предвид доставените докази, конкретно, Записникот на Државниот инспекторат за труд ИП1 бр-----, како и Записникот на Државниот просветен инспекторат ИП1 бр. ----- . Од наведените записници не произлегуваат утврдени неправилности кои би укажувале на дискриминаторско постапување кон подносителката. Исто така, не произлегува дека распоредувањето, организацијата на работата или начинот на комуникација во училиштето биле спротивни на прописите на начин што би укажувал на дискриминација, вознемирување или виктимизација.

Во однос на наводите дека подносителката била исклучена од одредени Viber групи, Комисијата оцени дека самото невклучување во одредена неформална комуникациска група не претставува дискриминација, доколку не се докаже дека со тоа на лицето му бил оневозможен пристап до службени информации, до извршување на работните задачи или до еднакво учество во работниот процес. Од доставените докази произлегува дека подносителката била вклучена во комуникациски групи релевантни за нејзините конкретни работни задачи, додека општите информации биле достапни преку огласната табла на училиштето, како редовен и формален начин на известување. Имајќи го тоа предвид, Комисијата оцени дека не е докажано дека подносителката била

лишена од информации потребни за извршување на работните задачи, ниту дека евентуалното невклучување во одредени Viber групи било поврзано со нејзино политичко уверување, образование или личен и општествен статус. Исто така, Комисијата има предвид дека Viber групите претставуваат помошно и неформално средство за комуникација, кое не може само по себе да биде доказ за дискриминација доколку не постои доказ дека преку нив селективно се ограничува пристапот до службени информации врз дискриминаторска основа.

Подносителката наведува дека била исклучувана од комисии, тимови, обуки, екскурзии и други активности на училиштето. Комисијата ги ценеше овие наводи во корелација со доставената документација, од која произлегува дека подносителката сепак учествувала во одредени активности на училиштето, меѓу кои Erasmus+ мобилност, активности поврзани со патрониот празник, полуматурска прослава, како и едукативен панел. Овие околности укажуваат дека не може да се прифати тврдењето дека подносителката била целосно и системски изолирана од сите активности на училиштето. Комисијата оцени дека евентуалното невклучување во одредени комисии, тимови или активности, само по себе, не претставува дискриминација доколку не се докаже дека изборот на лица бил направен врз основа на политичко уверување, образование или личен и општествен статус. Во конкретниот случај, од доказите не произлегува дека подносителката била исклучена од активности поради некоја од наведените заштитени основи. Дополнително, организацијата на комисии, тимови, обуки и активности во рамки на училиштето претставува дел од внатрешното управување и планирање на работата, при што раководното лице има право да ја организира работата согласно потребите на училиштето, расположливиот кадар, наставните обврски и конкретните активности. Таквата организациска проценка може да биде предмет на незадоволство или работен спор, но не претставува дискриминација доколку не е поврзана со заштитена дискриминаторска основа.

Во претставката како една од дискриминаторските основи се наведува политичко уверување. Комисијата оцени дека за да се утврди дискриминација врз оваа основа, потребно е да постојат факти и докази од кои би произлегло дека подносителката била понеповолно третирана токму поради нејзиното вистинско или претпоставено политичко уверување. Во конкретниот случај, од доказите не произлегува дека лицето против кое е поднесена претставката донесувало одлуки или преземало дејствија кон подносителката врз основа на нејзина политичка припадност, политички став, политичко уверување или претпоставена политичка определба. Комисијата не утврди изјави, документи, одлуки или постапувања од кои може да се заклучи дека политичкото уверување било мотив или причина за распоредувањето, комуникацијата, вклучувањето или невклучувањето во активности. Поради тоа, дискриминаторската основа - политичко уверување не може да се земе како релевантна заштитна карактеристика.

Подносителката како дискриминаторска основа го наведува и образованието, но Комисијата оцени дека од доказите не произлегува дека подносителката била понеповолно третирана поради нејзиниот степен, вид или профил на образование.

Напротив, распоредувањето на работни задачи во рамки на училиштето, според доставената документација, било поврзано со организацијата на наставниот процес, а не со намера подносителката да биде ставена во понеповолна положба поради нејзиното образование. Освен тоа, не се доставени докази дека други лица со различно образование биле поповолно третирани во иста или споредлива положба, ниту дека образованието на подносителката било причина за наводното понеповолно постапување. Поради тоа, дискриминаторската основа - образование не може да се земе како релевантна заштитна карактеристика.

Во однос на **основот личен и општествен статус**, Комисијата оцени дека подносителката не достави доволно факти од кои може да се направи веројатно дека нејзиниот личен или општествен статус бил причина за наводното понеповолно постапување. Фактот што подносителката претходно била директорка на училиштето претставува релевантна околност во фактичката состојба, но сам по себе не докажува дека по завршување на мандатот била дискриминирана врз основа на личен или општествен статус. За постоење дискриминација потребно е да се утврди дека токму тој статус бил причина за понеповолниот третман. Од доказите во предметот не произлегува дека подносителката била ставена во понеповолна положба поради нејзиниот претходен статус, лични карактеристики или општествена положба, туку дека постоеле работно-организациски околности поврзани со функционирањето на училиштето.

Согласно член 10 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, вознемирување претставува несакано постапување поврзано со дискриминаторска основа, кое има за цел или последица повреда на достоинството на лицето или создавање заканувачка, непријателска, понижувачка или застрашувачка средина.

Комисијата потенцира дека за да **постои вознемирување** во смисла на Законот, не е доволно лицето да чувствува непријатност, нарушена комуникација, изолираност или незадоволство од односите на работното место. Потребно е таквото постапување да биде поврзано со заштитена дискриминаторска основа. Во конкретниот случај, Комисијата не утврди дека наводите за нарушена комуникација, чувство на изолираност, невклучување во одредени активности или незадоволство од распоредувањето се поврзани со политичко уверување, образование или личен и општествен статус на подносителката. Иако од наводите може да се заклучи дека постојат нарушени меѓучовечки односи, недоверба или незадоволство од организацијата на работата, тоа само по себе не е доволно за утврдување вознемирување согласно Законот за спречување и заштита од дискриминација. Комисијата не утврди постоење на несакано постапување кое е во причинска врска со заштитена дискриминаторска основа и кое би имало за цел или последица повреда на достоинството на подносителката во смисла на член 10 од Законот.

Согласно член 11 од Законот за спречување и заштита од дискриминација, виктимизација претставува трпење штетни последици од страна на лице затоа што

презело активности за заштита од дискриминација, пријавило дискриминација, дало исказ или учествувало во постапка за заштита од дискриминација.

Во конкретниот случај, подносителката наведува дека по поднесување пријави и обраќања до надлежни институции, односот кон неа се влошил и дека била изложена на понеповолен третман. Комисијата потенцира дека за **утврдување виктимизација** не е доволно само одредено постапување временски да следи по поднесување пријава, претставка или друго обраќање. Потребно е да постои **причинско-последична врска помеѓу преземените активности поврзани со заштита од дискриминација и подоцнежниот наводно понеповолен третман**. Од доставените докази не произлегува дека распоредувањето, комуникацијата, вклучувањето или невклучувањето во одредени активности, или другите наводи на подносителката, биле преземени како одмазда или штетна последица поради тоа што таа поднела пријави или се обратила до институции. За ваквите неповолни дејствија да се сметаат за виктимизација, потребно е да бидат извршени како резултат на преземање на активности поврзани со заштита од дискриминација, а не како резултат на било кое обраќање до институции или барање на заштита на права.

Оттука, Комисијата укажува дека секое незадоволство од организацијата на работата, распоредувањето на работните задачи, начинот на комуникација, односите меѓу вработените или внатрешната распределба на задолженија не претставува само по себе дискриминација. Дискриминација постои кога лицето е ставено во понеповолна положба поради некоја од заштитените дискриминаторски основи. Доколку постапувањето е резултат на организациски потреби, внатрешна распределба на работата, проценка на раководството или нарушени меѓучовечки односи, без докажана врска со заштитена основа, тогаш таквата состојба може да претставува прашање од областа на работните односи, управувањето или интерната организација, но не и дискриминација во смисла на Законот за спречување и заштита од дискриминација. Во конкретниот случај, Комисијата оцени дека утврдените околности упатуваат на работно-органizaциски и интерперсонални несогласувања, но не и на дискриминација, вознемирување или виктимизација.

Согласно образложеното, Комисијата за спречување и заштита од дискриминација одлучи како во диспозитивот на ова Мислење.

Комисија за спречување и заштита од
дискриминација
Претседател на Комисијата
Душан Томшиќ

Доставено до:
